Ч. 255. (426). Львів, Середа, дня 18 жовтня 1916. Рік II.

Українське Слово

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В зайнятих територіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границю:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймає ть ся лиш оплачені, а звертає ть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руска ч. 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрічку, а в оповістках 80 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Гецендорф про затії наших ворогів.

В розмові з представником політичних кругів висловив неподавно шеф ґенерального штабу Конрад фон Гецендорф свої погляди на деякі політичні питаня.

„Наші вороги, гогорив Гецендорф, сотворили собі божевільну програму, знищити культурні центральні держави. Тим ідеям якогось Тамерляна або Джінґісхана, можемо протиставити тільки сильну постанову, поборювати такі змаганя аж до наконечної побіди, довести їх до смішности. Коли наші вороги переконають ся про смішність і неможливість своїх замірів, тоді матимем мир. Ми ведем боротьбу з повним довірєм і сильною вірою в геройську відвагу нашої армії, та у готовість до пожертвовань і витривалість нашого населеня“.

Відносно Румунії, завважив шеф ґенерального штабу, що тепер після вибуху війни наша дипльоматія найшла ся в приємному положеню вивести на денне світло передісторію сеї війни, з якої кождому ясно, на чию голову паде вина нової війни.

„Найновійші вістки, говорив Гецендорф далї, показують, що розбійницький напад сеї держави, водженої за ніс віроломним правительством, зустріне ть ся з належним покаранєм, яке, сподїюсь, буде ще основнійше, як дотепер. Проти заміту, що сей напад відчуто головно в Угорщині, тому, що румунські війська вступили на угорську землю, мушу відповісти, що ми вже більше ніж два роки — а смію сказати, що успішно обороняли Угорщину, борючи ся на галицькій землї. Те, чого там доконала хоробрість наших військ, доконувала вона і для Угорщини“.

Про те, що діяло ся і готовило ся в Румунії до вибуху війни, управа армії добре знала і виступ Румунії не був для неї несподіванкою.

Світова війна.

З німецького сойму.

БЕРЛІН. В продовженю засїданя головної комісії німецького сойму, кількох бесїдників жалувало ся з приводу охоронної вязниці і конфіскати листів, викликаних приписами устави про стан облоги.

Секретар стану Гельферіх відповів між иньшими, що начальна команда заказала масове збиранє підписів в справі певних, очеркнених военних цїлий. Не можна було дозволити на те, щоби военні цїли були віддані подекуди під голосованє народу. Що до охоронної вязниці, то після інструкції военного міністерства заряджує ть ся його тільки тоді, колиб сього вимагало публичне безпеченство. На початку війни лучало ся, що арештовано й невинних, але тут розходило ся о безпеченство военних операцій. Тимчасом вже справи провірено і треба припускати, що безвинних вже нема у вязниці.

Бесїдник признає, що охоронна вязниця тяжко діткнула безвинних, але більше ваги мало те, щоби на волї не полишили ся люди, які могли наражати безпеченство вітчини. Такі утяжливости треба зносити в часах, коли день в день тисячі віддають житє для рідного краю.

На тім наради спинено.

Підводне судно „Бремен“ затоплене в американськім прибою.

СТЕТТІН. Ґазета „Pommersche Tagespost“ в ч. 281. подає з Бреми, „з рішучо певного жерела“, отсю сензаційну депешу:

„Торговельне підводне судно „Бремен“, що коло побережа Ірляндії щасливо обминуло сіти анґлійських підводних лодок, сторпедовано в американськім прибою“.

Віденська „Райхспост“, обговорюючи сю вістку, зазначує, що ся вістка виясню є і розвязує загадочну мовчанку, що триває від хвилї прибутя „Бремен“ до Америки.

Д. 26. IX. судно се стануло перед американським прибоєм Ню-Льондон коло Ню-Йорку і по обовязучим приписам повідомила портові власти про своє прибутє сиґналами, щоби прислано лоцмана. Від сього моменту забракло всяких дальших відомостий про судьбу „Бремен“.

Нема сумніву, що вістка про прибутє „Бремен“ викликала в прибою Ню-Льондон“ не меньшу сензацію як приїзд судна „Deutschland“ до Бальтіморе. Вістка ся мусїла поширити ся дуже скоро і дійшла до відома анґлійських кораблів, що стояли в прибою. Правдоподібно сї кораблї поспішили ся чимскорше і знищили „Бремен“. Що правда, було-б се грубим нарушенєм американської невтральности в области американських вод, та факт затопленя „Бремену“ мимо сього остає незмінений. Слїд пригадати, що ще 4. с. м. „Neue Züricher Ztg.“ сповістила, що на побережу американськім найдено ратунковий пояс з написом „Бремен“.

Кинула свій край.

(Картинка з житя волинських утїкачів).

Ішла й плакала.

Поперед неї плила довга маса людий, що нагадувала собою ріку, яка тягнула ся на кількадесять верст. В її уяві виринали страшні картини, й вона в нетямці рвала ся наперед. Ішла наче уплывала разом із великим потоком людий. Із нею тягла ся безлїч малої й великої худоби й тисячі возів. На них було все: домашні річі, маленькі діти, старі, хворі й навіть умерлі.

Несла на собі за плечима здоровий, тяжкий клунок зі шматами та кусками сухого хлїба. Зпереду на руках трьох лїт дівчина, до шиї підвязана хустиною. Праворуч із нею тюпав хлопчина років сїм і міцно тримав ся за плахту рукою. Вага, яку несла на собі, що-раз дужче притягала її до землї. Сила її все слабла. Недужа, та ще й вагітна, вона відставала від людий. Потік людської маси її минав. Дивлячи ся на це, вона прискорювала кроки. В одчаї, що доходив до божевіля, вона забувала свій стан, свою неміч, та дарма...

Маса плила все далї й далї. Страшні картини її переслїдували: голосїня, плач, грім гармат, море вогню, чорні як віч хмари диму, що застеляли небо, довгі списи, озброєні, сумні люди. Все се, що жахає погляд кожної людини, гнало її наперед.

Куди йшла? Вона не думала. Не йти не могла, а ще більше не могла не плакати. Сумна будуччина, повна невимовного горя, будуччина в страшній своїй наготї, що-раз яснійше виростала в її уяві. Чоловіка забили, худобу забрали, хату й усе попалили. Її кинули одну серед поля.

Родини в неї не було. Бідною сиротою зросла між чужими. Доля її усміхнула ся на хвилину. Зажила якийсь час із чоловіком, зазнала любови, світ перед нею почав розкривати ся. Та нараз щастя розбило ся. Кілько слїз вилила, кілько горя перебула! У смутку та без надії остала ся з діточками одна.

Щастя... Що таке щастя? До нього вона вже байдужна. На що їй самій щастя... Любої дружини немає... Але ж діти! Їх щастя — для неї все. Для них усе готова віддати. Для них і пішла в далеку дорогу. Бо чого не балакали ті, що озброєні списами, як виганяли із села її й її діток!

Жінка притисла дівчинку до себе, глянула їй в очі й із її впалих очий потоком поплили сльози. Хриплий голос вилетів їй із грудий:

— Дітоньки ви мої бідні, пропаща ваша доля... Де я тепер з вами подїну ся? Бідна моя головонька нещасна!...

Плакала без упину. Дивила ся на небо так, наче пожирала його повними слїз очима. Ждала від нього відповіди, молила Бога, помочі просила — та все було дарма.,.

Проходили години за годинами, днї йшли за днями. Ріками плив бідний народ, гнав ся кудись наперед. Тягла ся за ними й бідна вдовиця. Вона йшла в невідому далечину, йшла навманя за гуртом таких, як і вона, розбитих горем, нещасних людий. Із невимовним жалем та жахом, зі широко одкритими очима дивила ся поперед себе. Уява працювала. Працювала скоро. Пересувала їй перед очі тисячі образів, відірваних, до одчаю сумних картин.

Збентежений, розторощений люд у перестраху кидає рідні оселї. Всї боять ся ворога, якого ще не бачили. Він для них страшний. Та ще страшнійші — то люди на конях, озброєні довгими списами. Кидають очима наче звірі, махають списами, грізно кричать, лають людий, бють жінок, підпалюють будівлї. А там люди вже йдуть-біжать, оглядають ся, з невимовним жалем та гірким плачем прощають ся зі своїм майном. Там під ліском чоловік завертає ть ся назад: то над його обістям блисла луна пожежі. Червоне полумя обхопило хату й із димом підіймало ся до Бога. Чоловік біг ратувати, та дикий крик того зі списом нагнав його до гурту.

(Кінець буде.)

Апетити на німецькі кораблі.

Поміж безліччю французьких часописних статий, якими хочеть ся вивести Вільзона із не втрального становища до Німеччини, замітила одна своїми здоровими, алеж наівними апетитами на німецькі кораблі, що від початку війни стоять в американських пристанях. Автор сеї статі Гервс, пише:

„Можна бути зовсім спокійним; без Америки, або з нею, не довго вже робити-ме Німеччина насильства над світом. Її прекрасні кораблі одного гарного дня, як настане мир, будуть видані невтральними пристанями, але я ручу, не під німецькою фляґою, але під фляґами антанти. Німецькі кораблі, в анґлійських, італійських, російських і французьких пристанях займуть місце тих торговельних кораблів, які так весело сторпедовано цісарськими, підводними суднами...“

Смерть Філіпеску.

З італійських часописий довідуємо ся, що помер Філіпеску, провідник воєнної партії в Румунії.

Македонська република.

Тріюмвірат Венізельос Кондуріотіс-Данґліє взяли ся заступити короля в Македонії, на островах і в Епірі. Венізельос рішив підвисшити податки для узброєня війська. В розмові зі справоздавцем „Morning Post“ висловив ся Венізельос:

„Король переступив границї конституції. В жовтни 1915 р. звертав я увагу короля на потребу виконаня зобовязань супроти Сербії, на що відповів мені король, що він готов полишити внутрішну політику правительству, але за зовнішну політику вважає тільки себе відвічальним перед Богом. Венізельос відповів на се, що в Греції нема королівства з божої ласки та що батька короля вибрав грецький народ. Становище короля полягає на народному післанництві. В наслідок того, що король вважає Грецію своїм особистим майном, Греція зломила договір зі Сербією, через що втратила честь і лучність зі своїми приятелями Анґлією, Францією і Росією. Стративши надію, відвернути короля з його фальшивої дороги, тріюмвірат порішив ділати на власну руку“.

Перед скликанєм думи.

Після донесень „Нового Времени“, відбудеть ся засїданє усїх поступових партій, перед отворенєм думи. Бюро поступового бльоку починає свою діяльність з половиною жовтня. Се бюро займаєть ся зложенем програми засїданя майбутньої думи; програма ся буде предложена конвентови сеніорів до прийнятя. З огляду на найновійші переміни, сподїють ся ожилення дебат думи.

З Греції.

ЛЮҐАНО. До італійських часописий доносять з Атен, що нове отворене палати, яке хотіло розвязати непорозуміне, відрочено королівським едиктом з дня 13. жовтня.

АТЕНИ. (Райтер). В правительственних кругах є знов велике оживлене. Французький посол відбув конференцію з президентом міністрів і міністром заграничних справ. Премієр не хотів нічого сказати про конференцію, сказав тілько, що ведено її дуже приязно і сим витворено основу для дальших переговорів. Відтак був президент міністрів на авдієнції у короля. Думають, що пертрактував про контролю над зелізницями і поліцією. Доносять, що посольства антанту в Атенах одержали приказ щераз запропонувати Греції відступлене від невтральности.

Болгарське звідомлене.

З дня 16. жовтня.

Македонський фронт: Після доповняючих донесень, відперто ворожий наступ дня 14. с. м. по обох боках зелізної дороги Бітоля-Серіне, при нечуванних ворожих втратах. Перед фронтом тілько одного нашого курія похована ми 485 убитих ворогів, в тому 4 офіцирів. В днях 14. і 15. с. м. робили Серби небувалі зусиля, щоби відперти нам фронт над Черною, але дармо. В ночи з 15. на 16. с. м. в тім самім відтинку виконали Серби 8 чергових один за другим наступів, але їх при великих втратах відперто. В протинаступі зігнано ворога назад до його первісних становищ. Ми здобули один метач мін і скорострілі.

На фронті замітна діяльність артилерії. Слабий наступ ворожих відділів, на північ від Груністе, піддержано огнем. Ворожі літаки кинули бомби на двірець в Демір Капу, без успіху. У стіп Беляціца-Пляніна взаїмний гарматний огонь та стрічі стеж; коло села Бурсук кериснє для нас положене. Над Струмою стрічі патруль. Тут і там гарматний огонь. Над Еґейським побережем спокій.

Румунський фронт: Не було змін. День минув спокійно.

Російське звідомлене.

З дня 15. жовтня.

Західний фронт: Вечером 13. с. м. ворог, по острілюваню наших становищ в околиці Стробової (?) почав офензиву проти наших висуненних вперід окопів. Ми відперли ворога в протинаступі і рукопашній боротьбі. Він потерпів великі втрати. На північ від Коритниці, по завзятій боротьбі заняли наші відділи ворожі окопи. При тому здобули два скорострілі і взяли полонених. В рукопашній боротьбі відперли ми пять протинаступів. Ворог потерпів великі втрати. В околиці Мечищево, на південний захід від Бережан, ударемнено 10. с. м. ворожі наступи на наші становища. Ворожі відділи, що кілька разів силували ся виконати наступи в околиці Кірлібаби і Дорна Ватри, відперто.

Фронт в Добруджі: Нічо важного.

Знов — „на повороті“...

Під впливом ріжних політичних подувів на міжнародним морі в останніх часах — помічає ся цікава настроєва еволюція в таборі наших найблизших сусідів.

Ріжні напрямки і ґрупи, котрі, здавало ся, виходили колись з цілком відмінних, — а навіть протилежних — вихідних точок, поволи вигладжують первісні протиріченства, усувають позірні суперечности і все більше та більше наближають ся до одного спільного знаменника, котрий — після вислову „Now-oї Reform-и“ — можна би сформулувати: „Siedzieć spokojnie... i czekać — jasności dnia“...

Дуже цікаві настроєві мельодийки приносить нам щоденна преса, хоч слова до них писані, очивидно звичайною в наших часах „езоповою“ мовою. На одній з таких настроєвих утворів наразі ми й зупинимо ся.

„Польський нарід — каже „Glos Narodu“ („Rzeczy polskie“, з дня 13. жовтня с. р.), котрий так часто бував „мудрим по шкоді“, а ще частійше виявляв, на жаль, навіть перед небезпекою очевидних шкід — упертий нахил все тримати ся доріг і средств, котрі приносили йому лише болючі розчарування, від 26. місяців проходить школу досвідів, яких передтим не богато дала йому його історія: нема нічого дивного, що робить він очевидний поступ. Радісний доказ того можемо побачити в свіжім відзиві „Now-ої Reform-и“, котра — з огляду на поширювані тепер в Польщі таємничі вісти з варшавського Замку — приходить до ствердження, що — „...нераз цілою і вповні вистарчаючою мудрістю житя є — не виходити назустріч тому, що здалека мінить ся веселковими красками бажаного щастя...“

Як же представляє собі на практиці „Nowa Reforma“ сю мудру національну тактику? — А ось як:

„Лучаєть ся мандрівникови — розпочинає туманно дневник — що на якімсь труднім переході заскочить його ніч і мрака. В темряві кождий крок, кожде відхилене в сю чи иньшу сторону грозить загибілю. Зазе те досвідчений турист і, не пробуючи навіть шукати того, чого зобачити не в силі, — щоб чинить?... — Ог; сідає собі спокійно, на тім самім місци, де стояв, та й чекає — на світло дня... Так і ми серед гуку нечуваної історичної хуртовини передираємо ся поволи та з трудом і неописаними терпінями через — провалє нашої історичної долі. Осторожність і терпеливість, — ось дві головні вказівки на тих розпутях нашої історичної дороги, про котрі інстинкт мусить кождому Полякови підшепнути, що се є найважнійша її точка, що саме тут рішає ся доля не лише наша, але богатьох, дуже богатьох грядучих наших поколінь. Мусимо подумати також і про них, а, подумавши, — зрозуміємо, що поспіх і газард, неосторожність і нетерпеливість — нині нам тричі заборонені“...

(Кінець буде).

Пора відновити передплату на жовтень і IV. квартал.

Адміністрація „Українського Слова“ Львів, Руська 3.

НОВИНКИ.

— **Відзначене Українця.** Зиновій Маркіян Паук, кандидат медицини хорунжий 30 п. п. відзначений золотим хрестом заслуги на стяжці хоробрости і срібною медалею з воєнною декорацією Червоного креста.

— **Відзначені Українці.** За витривалість і хоробрість в битвах від початку остатної офензиви богато вояків-Українців з 58. полку піхоти з Станиславова дістали воєнні відзначення. Й. Е. командант корпусу дня 4. жовтня с. р., в день іменин Цісаря, власноручно удекорував героїв, при чім висловив богато похвал полкови та сказав, що — де знаходить ся 58 полк в позиції, все він, командант, є спокійний, що полк витримає всякий напір ворога.

Зістали відзначені отсі вояки: срібною медалию І. кляси: старш. десятн. Григорій Фуштей; срібним німецьким воєнним хрестом заслуги: старш. рядовик Василь Глидзюк; рядов. Василь Гринів, Василь Котюк, Лука Гарабчук; срібною медалию ІІ. кляси: ст. дес. Юрко Леґін, Никола Жирдун; десятн. Петро Бойчук, Семен Бибик, Матій Кривеньчук, Захар Пяста, Василь Федюк, Дмитро Островський; вістуни: Никола Калинюк, Василь Василюк, Василь Кликайло, Василь Кузьмин, Никола Савчак, Іван Оритчук; стар. рядов. Василь Глидзюк, Василь Волошин; рядовики: Ярема Мельник, Гринь Крижанівський, Дмитро Малярук, Іван Яцишин, Роман Данилюк, Петро Вівчарук, Іван Білий, Ілько Паньків, Матій Шандура, Михайло Гуменюк, Стефан Лисак, Іван Ілечка, Йосиф Валіґунда, Дмитро Іванечко, Михайло Бублик, Юрко Попович, Лукіян Гарабчук, Василь Микитин, Никола Малик, Михайло Сопелюк, Іван Гарасимів, Дмитро Василишин, Іван Бойко, Іван Матишчак, Василь Ковалюк, Гаврило Бойко, Михайло Соприка, Кирило Кашуба, Петро Прийхая, Юрко Джилема, Василь Колиба, Юрко Хапюк; бронзовою медалию: стар, десятн.: Дмитро Шкорута, Олекса Полатайко; десятн.: Гринь Кравчук, Михайло Демянчук, Василь Дениш; старш. рядовик Петро Ощипчук; рядовики: Іван Андрусяк, Василь Хомецець, Василь Семаньчук, Іван Марцинюк, Василь Олійник, Петро Иосипенко, Федь Тимків, Михайло Гуменний, Матій Олексюк, Іван Сапович, Стефан Сенишин, Михась Ватаманюк, Іван Михасюк, Василь Шемрай, Василь Філтовський, Іван Павлюк, Юрко Приймак, Кость Дудка, Стефан Жарський, Василь Іванюк, Михайло Яцинович, Никола Касюк, Гнат Николайчук, Василь Галярник, Іван Вівчар, Василь Третяк, Василь Линчук, Василь Котюк, Михайло Пилипчук, Никола Куриндаш.

— **Недуга президента угорського сойму.** Президент угорського сойму Беті, про якого нагле занедужанє ми оногді писали, вертає постійно до здоровля. Як довідуємо ся від прибічного лікаря дра Остапа Прийми, стан цілковитого пораженя правої сторони уступає. В лици і в нозі значне поліпшене; поволи вертає також мова.

— **Новий віденський нунций.** Новий віденський нунций Вальве ді Бонзо був вчера на прощальному послуханю у папи перед своїм відїздом до Відня.

— **Президія воєнного мійського банку для Галичини.** Часописи доносять, що міністер скарбу заіменував президентом адміністраційної ради воєнного мійського банку для Галичини, президента міста Кракова дра Лєа, а віце-президентом дра Стесловича, посла і шефа бюра львівської торговельно-промислової палати.

— **Молотільні — на випозичене.** Крайова Централя для господарської відбудови Галичи (при Намісництві) розпоряджає значною скількістю парових молотілень, котрі випозичує хліборобам — аби тим способом приспішити закінчене омолот збіжа.

Підчас тої, на велику скалю веденої акції буває, що окремі молотільні прилади, по закінченю праці в однім місці, стоять до диспозиції, — що як-раз тепер має місце.

Подаючи се до відомости рільничих кругів, Централя взиває рефлектантів, звертаючи їх увагу, що швидкий омолот — хоч би з о-

гляду на теперішні ціни збіжа — лежить в їх власнім інтересі, тому належить зголошувати ся в справі випозиченя молотілень (евентуально телеґрафічно) до ц. к. Намісництва (Краєва централя для господарської відбудови Галичини) Краків, ул. Чиста, ч. 16.

Умови найму молотільних знарядів, до котрих випозичаючий має на свій кошт доставити машиніста і паляча, такі:

Від кождого ґарнітура належить ся стала дневна оплата у висоті 35 корон, а крім того, по 1 короні від кождого сотнара вимолоченого збіжа.

Окрім того, випозичаючий має на свій кошт достарчити вугля, смаровила і робітників; до него також належить транспорт ґарнітуру на міце омолоту.

Звертаємо увагу наших громад на сю акцію Централї: заряди громад могли би випозичати молотільні ґарнітури та, відповідно зорґанїзувавши господарів, в дуже короткім часї і дешево закінчити омолот в своїй громаді.

— Надворна співачка пані Гушалевичева, співала недавно в ваґнерівському концертовому циклю, уладженому монахійським радником двора Дільманом в Люґано.

— Примір, гідний наслїдуваня. „Nowa Gazeta“ повідомляє; Селяни громади Бжезно, серадзкого повіту, ухвалили завести у себе примусове научанє дітий, оподатковуючи ся добровільно по 40 коп. від морґа та 2 руб. від кождої дитини. Факт сей може бути добрим примірοм також для наших просвітних діячів на окупованій українській території.

— Революціонери-местники. „Утро Росії повідомляє, що в Москві розпочинає ся сензаційний процес проти 53 осіб, обжалованих в приналежности до революційної ґрупи „революціонерів-местників“ польської соціялїстичної партії. Акт обжалованя закидає їм, що вони уряджували рабункові напади на зелїзничі поїзди і державні інституції, причім не-раз мали кріваві потички з відділами поліції.

— Словацькі діячі в Москві. Як пишуть петроградські „Биржевыя Вѣдомости“, до Москви прибули словацькі діячі з Угорщини; Мілан Стефаник і редактор одної зі словацьких часописий в Америці Густав Козик. Оба вони перебувають по-за границями краю від самого початку війни та не мають — як гадає „Dziennik poznański“ — безпосереднього контакту з представниками словацького народу. Петроградська „Рѣчь“ не надає побутови Словаків в Москві особливого політичного значіня.

— Розпочатє нового шкільного року на унїверситетї. В понеділок розпочав ся новий шкільний рік на львівськім унїверситетї торжественною службою божою в костелї св. Миколая: Її відправили представники всїх трьох обрядів, а саме — архієпископи Більчевський, Теодорович і мітрат о. Білецький. Присутні були на богослуженю: Й. Е. намісник бар. Діллер з військовим і цивільним адютантами, правительственний комісар староста Ґрабовський, репрезентанти військовости з полковником Мільбавером, унїверситетські власти і професори, а також, окрім слухачів і слухачок, богато иньших менше і більше визначних львівських горожан.

— З ц. к. Ради шкільної. З огляду на се, що много учителїв і учительок з округів занятих ворогом не має ще приміщеня в иньших шкільних округах, не може ц. к. Рада шкільна краєва іменувати нових сил учительських. А що абітурієнтки вносять часто поданя, або просять лично о наданє їм посад тимчасових учительок, проте звертаєть ся їх увагу, що поданя ті на разї рішучо не можуть бути узглядненї, доки значна скількість учительських сил остає без занятя, а евентуальна подорож до Ради шкільної в цїли попертя дотичного прошеня наражає інтересованих лиш на безуспішні кошти і прикрі розчарованя.

— Смерть шведського посла в Берлїнї. 13. с. м. помер посол Швеції, ґраф Тавбе в шпитали в Алїнґзас. Покійний посол, заступав інтереси Швеції в Берлїнї від 1912 р. вже в друге. Вперве був він шведським послом в Берлїнї в 1909—1911 р. Відтак був міністром зовнїшних справ, почім 1912 знов вернув як посол до Берлїна. Перед двома тижнями виїхав покійний до своєї хорої матери в рідний край, відки йому не довело ся уже вернути. З Берлїна виїхав здоровим, помер нагло, а про причину його смерти покищо не відомо.

— З польських настроїв в Росії. В замітці п. з. „Konferencya Polska w Rapperswylu“ домбровська „Gazeta Polska“ подає цікаві факти до характеристики „орієнтаційних“ настроїв російських Поляків. З фактами тими познакомив членів конференції, відбутій в швайцарськім Раперсвілї з нагоди зборів Ради місцевого польського „Muzeum narodowego“, петербурський делеґат.

Як видно зі змісту справозданя сего делеґата, польські діячі в Росії робили ріжні заходи в цїли зближеня з поступовими російськими кругами. Одним з проявів тих заходів було кілька польсько-російських сходин, на однім з котрих — в Москві — бувш. редактор „Dwugroszówki“ Садзевич широко розводив ся про славянську взаїмність та братерство, про привязанє Польщі до Росії та про незломну в неї віру.

Потім забрав голос один доцент університету — Росіянин і почав так: „Панове, в році 1863 приїзджали до нас так само Поляки і ми їм все казали, що будемо разом з ними. Але Чернишевський (славнозвісний російський вчений, письменник і діяч) на однім такім зібраню перестерігав Поляків — записав то навіть в своїм що-деннику: „Панове Поляки — казав він—вас завсїди ошукували, отже не вірте нам“. Так само і тепер повторю панам, бо як завсїди, так і тепер ми вас ошукаємо („ми вас надуєм“)... На других таких сходинах в Петербурзї один з членів партії „трудовиків“ Демянов в бесїдї своїй вказав на малу вартість і зникаюче значінє польської справи в порівнаню з конфлїктом демократії французької і анґлїйської з імперіялїзмом нїмецьким. Иньший з „трудовиків“ Киренський просив, щоби не дивували ся Демянову, що він так говорить, бо такі „дрібниці“ як Польща не можуть обходити його, коли ходить о справу цїлого людства.

Мимо того, ріжні польські діячі не тратять надії в Росію, а найвпливовійша польська політична ґрупа, що найенерґічнійше провадить руссофільську політику, користуєть ся великим впливом на маси, чого доказом може служити також те, що орґан народової демократії „Gazeta Polska“ находить богатьох читачів, хоч сю обставину петербурський делеґат пояснює також тим, що згаданий дневник має добрі інформації.

Характеристичний діяльоґ мав місце підчас розмови ґр. Вельопольського з мін. Горемикіном: коли Ґоремикін запитав, як заховували би ся Поляки, якби Росія відмовила ся від участи в розвязаню польської справи, — Вельопольський — як оповідають — зблїд і відповів, що те не повинно стати ся, що Польща мусить все йти разом з Росією.

Цікаве також оповіданє петербурського делеґата про те, як відбувала ся евакуація Королївства польського підчас офензиви осередніх держав. Показує ся, що — „під впливом москвофільської аґітації, цькуваня народово-демократичної преси проти Нїмців, пілі маси людности кидали свій край, не відаючи куда йдуть і по-що;

Бібліоґрафія.

„Розвага“ ілюстрований календар на рік 1916 і 1917. Памятна книжка полонених Українців. Виданє української таборової орґанїзації. З друкарні „Союза Визволеня України“. 8^0, ст. 344. Про це виданє напишемо небаром обширнійше.

Лягли головами.

Як природа прибирала ся у ріжноманітні краски й богатства та обдарювала світ то сірими дощевими, то тихими — соняшними днями і холодними ночами, — як перші дні вересня принесли на повних суму хвилях вітру вістку, що зближаєть ся понура осінь, тоді впав у боротьбі за волю України молоденький січовий стрілець **Іван Микетей**. Щойно сімнайцята весна житя усміхала ся йому, а вже його рученята стискали міцно холодний кріс, його слабке — ще тіло кидало ся в страшній фурії в крівавих змаганях з ворогами. Його уста шепотіли заєдно: „Воля або смерть“ і ті слова додавали йому сили, кормили молоду душу. Та знеміг ся молоденький, впав у завзятій боротьбі на потуторівських полях, як багато його товаришів „Мельниківців“... Дорого продав своє житє, що щойно усміхало ся йому...

Спи-ж завзятий стрільчику тим сном, що вколисав Тебе до нього гук гармат, свист куль, та дикі крики засліпленої юрби... На Твоїй могилцї зійде рута, повєть ся хрещатий барвінок — а подільський буйний вітер ще заспіває пісню волі, щоб усміхнуло ся Твоє личко радісно... Ти-ж за ту довговижидану радість віддав своє молоденьке житє!! Спи сину безталанного народу, Ти щасливий!... (УСС. А. Б.).

Семен Граничка, студент прав, син селянина з Маркіянового села Підлися в Золочівськім повітї був дуже спосібний. В часї ґімназіяльних студий належав до перших учеників. Від першої кляси до матури удержував ся власними силами. Як ученик висшої ґімназії напрацював ся богато в читальнї „Просвіти“ на Левандівцї коло Львова. Приєднав для неї богато членів. Ніодно представленє в згаданій читальнї не відбуло ся без його участи і помочи. Підчас ферий давав відчити по читальнях свого повіту та освідомлював селян. Відносив ся до них з як найбільшою пошаною і любовію.

По матурі, яку здав з відзначенєм, записав ся на право у львівськім унїверситетї, а рівночасно провадив ґімназіяльний курс в Залїзцях. І тут працював дальше над освідомленєм селян. У вільних хвилях їздив по селах і основував читальнї, „Соколи“ й „Січи“.

В початках теперішної воєнної завирюхи прийшло ся Покійному зазнати чимало горя. Арештовано його.

Та скоро виявила ся Його невинність. Продовжує свої студії на унїверситетї у Відни.

На весну 1915 р. стає жовніром при 80 п. п. По приміру хоробрих предків іде завоювати з південним нашим ворогом і кладе свою буйну, юнацьку голову, за красшу будучність свойого народа — дня 27. серпня с. р. Поляг як цуґсфірер-кадетаспірант в 24-тій веснї житя.

Бажав дуже глянути ще хоч раз на рідне село, з яким силою розлучили Покійного перед двома роками. Тужив за ним, за ріднею, за підлисецькою білою горою, за памятником безсмертного Маркіяна...

Та не діждав ся сеї щасливої хвилї. Утомив ся в бою і завчасно зложив молодечі кости в далекій чужинї в тім пересвідченю, що сповнив, як можна, найкрасше свої обовязки зглядом держави і вітчини.

Між товаришами і знакомими лишив по собі щирий жаль і глибоке співчутє. Честь Його памяти! О. Г.

ОПОВІСТКИ.

Середа дня 18. жовтня 1916.

Нині: 18. жовтня гр.-кат. Харитини, римо-кат. Лукаша.

Завтра: 19. жовтня гр.-кат. Томи ап., римо-кат. Петра з Альп.

○ Загальні Збори Тов. „Народна Гостинниця“ у Львові відбудуть ся в суботу д. 11. падолиста с. р. о год. 4 пополудни в сали Товариства ч. 7. II. пов. при ул. Костюшка ч. 1. з слїдуючим порядком дневним: 1. Відкритє зборів. 2. Відчитанє протоколу з послїдних загальних Зборів. 3. Справозданє Дирекції з діяльности Товариства за адм. рр. 1914 і 1915 з маєтковим білянсом. 4. Справозданє і внесенє контрольної Комісії. 5. Вибір чотирох членів Надзірної Ради (2 членів на 3 роки, 2 членів на 4 роки). 6. Вибір 3 членів комісії контрольної. 7. Означенє висоти марки презенційної для членів Надзірної Ради. 8. Внески і запити членів. За Надзірну Раду: Василь Нагірний предсїдатель, о. Теодозий Лежогубський, член-Ради.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 17. жовтня 1916.

На східнім фронтї.

Фронт ґенерала кавалерії архикнязя Карла:

В граничних областях на полудне від Германстату і Кронстату положенє незмінило ся. В горах Ґierґiє румунський опір тривав дальше. В кутку трьох держав на полудне від Дорни Ватри прогнали ми неприятеля з горбів на схід від Неаґрі.

В лісистих Карпатах і на полудне від Дністра відперто поодинокі наступи Росіян.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Бої над Нараївкою і на Волині тривають далі. В обох тих областях неприятель знов потерпів тяжкі невдачі. На полудне від Липиці долішної російські маси до ночи штурмували становиська німецьких військ. Все даремно. Баталіони німецької ґвардії відперли неприятеля і самі усадовились в його ровах. Росіяни лишили в руках наших союзників 36 офіцирів і 1.900 жовнярів і 10 скорострілів.

На Волині російські наступи були знов спрямовані проти німецьких і австро-угорських сил ґенерал-полковника Терстіянського. По нагальнім острілюваню пополудни межи Пустомитами а Свинюхами на захід від Бубнова, на полудне від Затуря і межи Затурєм а Киселином російські ряди рушили вперед. Наступи неприятеля мимо величезних втрат в деяких місцях повторювались трикратно, на північ від Затуря навіть до десяти разів. Та і та, сила наступу ворожих мас не вспіла захитати лінії хоробрих оборонців. Неприятель нігде не перебив ся. Наші війська мали повний успіх.

На італійськім і півд.-східнім фронті.

Не було нічо замітного.

Заступник шефа Ґенерального штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті.

Фронт пільного маршалка кн. Альбрехта віртенберського:

На богатьох місцях фронту значна стежна і огнева діяльність.

Фронт пільного маршалка баварського наслідн. престола Рупрехта:

Становиська по обох боках Сомми за дня були під сильним артилєрійським огнем, на який ми відповідали рівно сильним огнем. В поборюваню неприятельських батерий цінні услуги віддали нам наші летуни-обсерватори. Наступи слідували вечером на північ від ріки проти лінії від Гедекур і Сейї на полудне аж до наших становиськ на північ від Френе-Мазанкур. Коло Гедекур наступи зломили ся в огни, замикаючім доступ.

Коло Сейї і Френе зломано їх в боротьбі зблизька, що триває ще і веде ся за малі частини ровів. Наші боєві летуни стрyнули шість неприятельських літаків, з того три — за неприятельськими лініями. Капітан Белькє знов розправив ся з двома противниками.

Фронт пруського наслідника престола:

В Шамані відперто французький приступ на північ від Ле Меніль. В Арґонах і в області Мози артилєрійська боротьба місцями була значна.

На східнім фронті.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Фронт ґрупи військ ґен. Лінзінґена на захід від Луцька і фронт ґен. полк. Бем-Ермолія були видівнями побідного відпертя сильних неприятельських наступів, в яких Росіяни без найменшого успіху знов пожертвували маси людий. І так від вчасного рана свіжо-південі формації і доповнені зовсім наново десять разів ішли до штурму на становиська військ гановерських і бравншвайґських, держані в найсильнійшім артилєрійськім огни поміж Синявкою а Зубільном і на лінії австро-угорській на полудневий захід від Затуря. Але — дарма. Вечером, по нагальнім огневім приготованю, тричі розпочинав неприятель на відтинок Пустомити-Бубнів. І ті приступи теж скінчили ся на нічім, а неприятель мав великі втрати.

Неприятельський арматний огонь, спрямований на становиська армії ґен, ґр. Ботмера, в полудне побільшив ся до найбільшої нагальности і тривав, перериваний лише кількома наступами ворога до сумерку. Всі наступи піхоти відперто і там та завдано неприятелеви тяжке пораженє. Фізілієри ґвардії і поморські ґренадієри наперли там на уступаючого неприятеля, здобули передні його рови на відтинку двох кільометрів та полонили 36 офіцирів, 1.900 вояків а також здобули 10 скорострілів.

Фронт ґенерала кавалєрії архикнязя Карла:

Розпочатий дня 15. с. м. наступ російських баталіонів під Ямницею на північ від Станиславова так само не повів ся, як і насупи на верх Команія. В Карпатах на полудень від Дорна Ватри наш війска здобули узгіре на схід від потока Неаґра.

Семигородський фронт:

В провалях на східнім фронті Румуни ставляють опір. На південь і на захід від кітловини Кронштату (Брассо) положенє на загал не змінило ся.

На балканськім фронті.

В Добруджі нічого нового.

Фронт македонський:

Відперто неприятельські наступи коло Ґраденіци (на полудень від Монастиря) над Черною і на північ від Нідза Планіни.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Російське звідомленє.

З д. 14. жовтня.

Західний фронт. При жерелі Стоходу в околиці села Раймісто на південь від Киселина і в лісистій околиці на захід від Бубнова наші звідуни виконали успішні виправи, причім знесли полеву сторожу ворога і обсадили його рови. Протинаступи ворога відперли ми огнем. В околиці Дорна ватри арматний бій. Згинув хоробрий командант полку козаків, полковник Тузляєв.

В Добруджі нічо важного.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.